

ХРОНІКА НАУКОВОГО ЖИТТЯ

А.В.Блануца (Київ)

IV СИМПОЗИУМ З ІСТОРІЇ БЮРОКРАТІЇ

18–19 червня 2010 р. в стінах Люблінського університету ім. Марії Кюрі-Скłodовської (Польща) проходив традиційний міжнародний науковий форум, присвячений різноманітним аспектам історії бюрократії. Уже вкотре організатори симпозиуму (заклад архівістики інституту історії згаданого університету спільно із закладом середньовіччя та архівістики інституту історії Підляської академії (Седльце, Польща)) згуртовують фахівців, що займаються розробкою актуального напрямку сучасних історичних студій – генези бюрократії у країнах Центрально-Східної Європи. Відтак своїми напрацюваннями та методиками дослідженнями бюрократичних систем поділилися представники університетської й академічної науки з Польщі, Росії та України. Учасники заходу мали також змогу ознайомитися з представленими на виставці новими виданнями з теми.

На пленарному засіданні виступили провідні фахівці – представники польської та російської науки. Зокрема, *К.Бухольц-Сроґош* (Ченстохова) порушила проблему функціонування центральних адміністративних органів Речі Посполитої крізь призму думок сеймових депутатів 1778–1786 рр. *А.Кулецька* (Варшава) представила оцінку бюрократії у творі літератора Юзефа Крашевського. *В.Степанов* (Москва) проаналізував структуру та сферу компетенції міністерства фінансів Російської імперії у XIX – на початку XX ст. Проблема хабарництва серед підприємців-старообрядців у Росії XIX ст. висвітлив у своєму виступі *В.Керов* (Москва). Учений також торкнувся питання ділової етики російських чиновників-старообрядців. Проблеми, пов'язані з вищою бюрократією, стали об'єктом дослідження у виступах *С.Фалькович* (Москва; деякі аспекти функціонування політичної системи у Короні Польській упродовж 1815–1830 рр.) та *Н.Чернікової* (Москва; вища бюрократія у Російській імперії 1880–1881 рр. та 1904–1905 рр.).

Надалі робота симпозиуму проходила у форматі тематичних секційних засідань. Так, у рамках секції «Передбюрократія» свої доповіді виголосили *В.Хоронжичевський* (Торунь; «Канцелярії книги вписів, або культура книги вписів»), *А.Блануца* (Київ; «Судові справи про маєткові спори у Великому князівстві Литовському в 1529–1566 рр.: фактор судової “бюрократії”»), *Л.Жеребцова* (Дніпропетровськ; «Вплив розвитку великокнязівської канцелярії на формування митної системи Великого князівства Литовського»), *Я.Пелас* (Кельце; «Новокорчінські гродські урядники та їх кар'єри в XVII ст.») тощо. Під час роботи секції «Бюрократія консервативної імперії» виступили *А.Гаца* (Торунь; «Генерал-прокуратор “очима монарха та серцем усієї держави”»), *Д.Редін* (Скaтеринбург; «“Звіт про концерт, що не відбувся”: місцеве державне управління в Росії в епоху Петра Великого (законодавство та практика»)), *Ю.Головко* (Запоріжжя; «Кадрове забезпечення митних установ Південної України останньої чверті XVIII – початку XIX ст.») та *М.Приходько* (Москва; «Адам Чарторийський і розробка російської міністерської реформи на початку XIX ст.»).

Цікаві теми були порушено під час роботи секції «Документування бюрократичної діяльності» (доповідали: *А.Гурак* (Люблін), *Л.Мазур* (Скaтеринбург), *П.Вольницький* (Ченстохова), *Я.Леґець* (Кельце), *М.Кулік* (Варшава), *Щ.Свонтек* (Краків)) та продовження секції «Бюрократія консервативної імперії» (виступили: *П.Акульшин* (Рязань), *Г.Матвеев*, *І.Ружинська* й *Т.Кандоурова* (усі – з Москви), *В.Морозан* (Санкт-Петербург)).

Кілька серйозних доповідей було представлено під час роботи секції «II Річпосполита». Так, *Марек Пженьосло* (Кельце) зупинився на внутрішній структурі та урядницькому апараті Головної опікунської ради (1915–1918 рр.). Цю ж тему розвинула *Малґожата Пженьосло* (Кельце), яка, зокрема, висвітлила питання внутрішнього та міністерського контролю в опікунських радах у польських землях упродовж 1918–1921 рр. Проблема рівня кваліфікації архівістів у II Річпосполитій порушив *Т.Матушак* (Пьотркув-Трибунальський), а *А.Домбровський* (Варшава) намагався з'ясувати питання реформування міністерства внутрішніх справ у 1931 р. Також результати своїх студійовань представили *Я.Козульський* (Кельце), *К.Лятавиць* й *Д.Шевчук* (Люблін).

Кілька доповідей присвячувалося бюрократії часів комуністичної ПНР. Зокрема, виступили дослідники з Любліна: *Г.Йониць* («Організаційна структура міністерства інформації та пропаганди в 1945–1947 рр.»), *Т.Осинський* («Акція ошадливості 1949 р. Задум і реалізація»), *М.Шумило* («Секретаріат ЦК ППР (1944–1948) – люди й механізми»), *Р.Ярош* «Прихований скарб. Особові акти ПЗПР в Архіві ротаційному “Лад” у Любліні», а також *Д.Маґер* (Седльце; «Партійні організаційні осередки ПЗПР»).

Загалом традиційний міжнародний науковий захід, присвячений історії бюрократії, пройшов на високому організаційному рівні, що було досягнуто завдяки співпраці Люблінського університету імені Марії Кюрі-Скłodовської з науковими інституціями Росії та України.